

Luonnonsuojelun monet keinot kaupungeissa

esimerkkejä muualta Euroopasta Helsinkiin

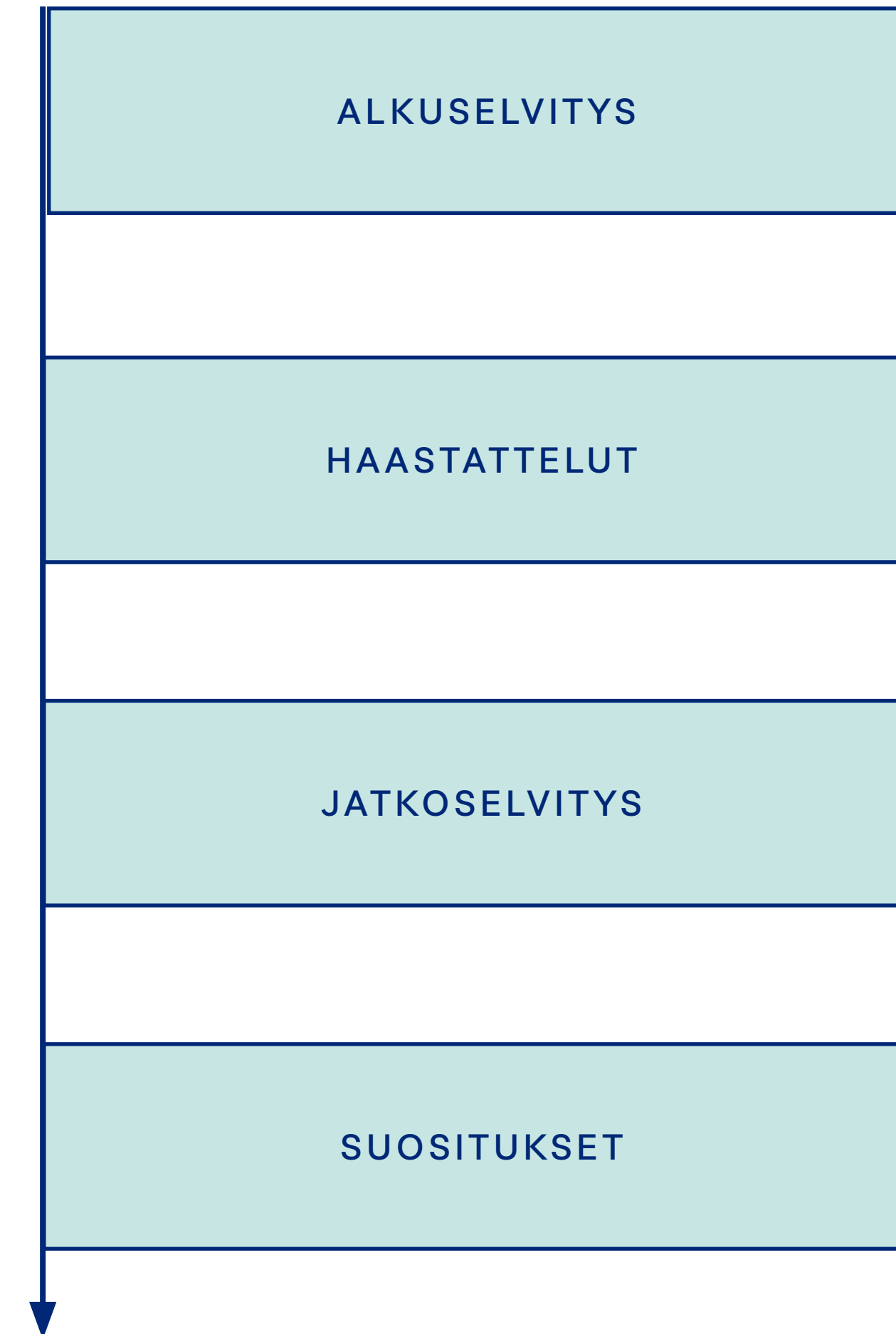
1

Mitä tehtiin ja
miten?

NOMAJI

Perustiedoista haastatteluun

- Verkkolähteiden avulla perustietojen selvittäminen
- haastattelukysymysten tarkentaminen
- viidennen kaupungin valitseminen: Rotterdam
- ei tutkielma, ei systemaattinen selvitys, ei kvantitatiivinen mittaus - jonkinlainen kvalitatiivinen, syklisesti kehittyvä ja uppoava ihastelu
- tavoite löytää uusia ajatuksia ja ratkaisuja

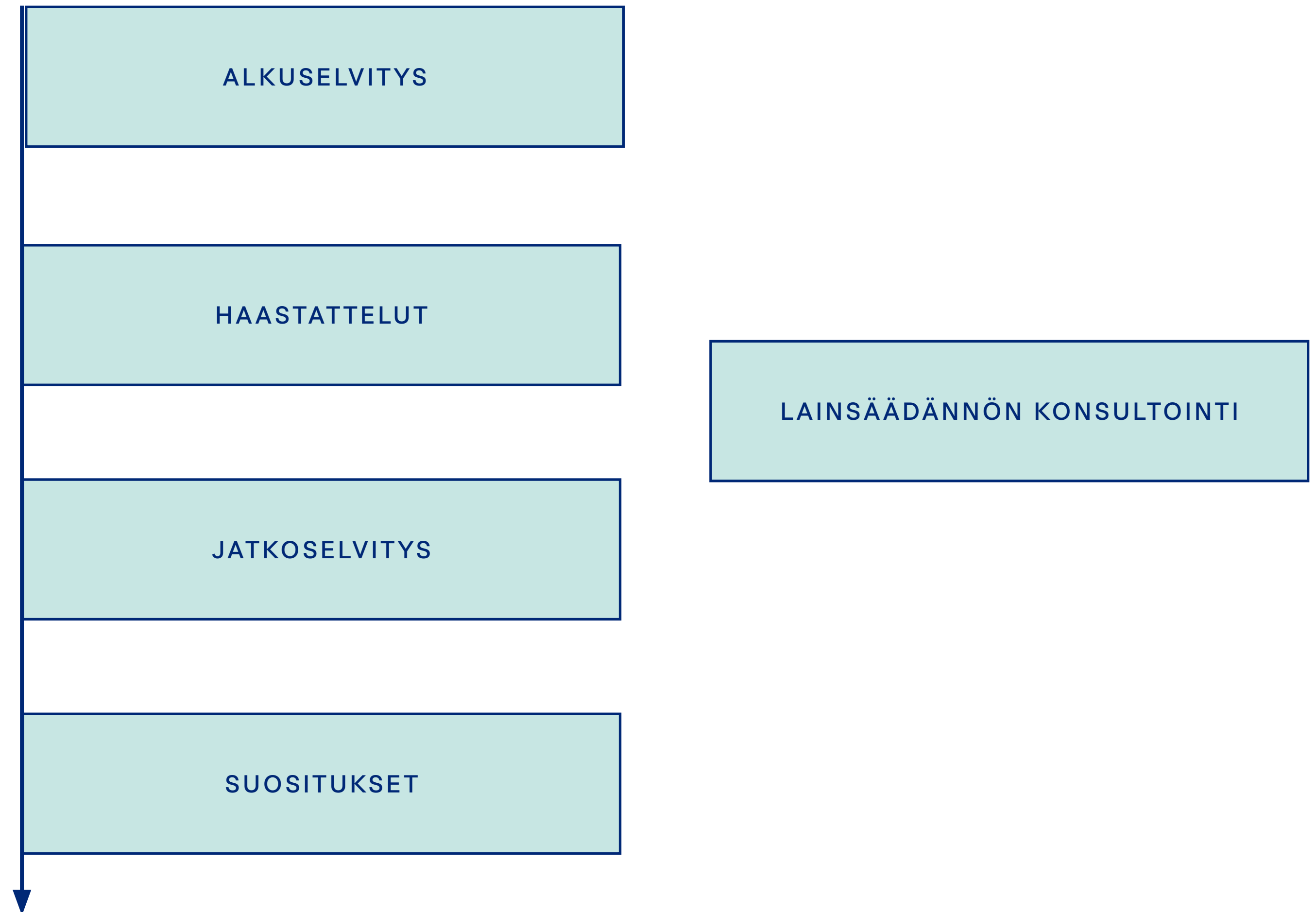
Keskeiset kysymykset haastatteluissa

- Millaisia pidemmän ajan strategioita luonnonsuojeluun on eurooppalaisissa verrokkikaupungeissa?
- Millä perusteella luonnonsuojelualueita on verrokkikaupungeissa valittu ja valitaan jatkossa?
- Mitä toimintoja verrokkikaupunkien luonnonsuojelualueilla sallitaan ja millaisia ristiriitoja niihin liittyy?
- Hyödynnetkö luonnonsuojelualueiden suunnittelussa vyöhyke- tai verkostoajattelua?

Haasteita matkalla

- valtiontason erot lainsäädännössä ja hallinnollisissa suhteissa tekivät tarkasta vertailusta mahdotonta
- jokaiselle maalle oma järjestelmä on niin itsestäänselvä, että rautalankaversiota on vaikea saada näkyviin
- tavoite sama, keinot, perinteet, tavat ja käytännöt erilaisia
- sivukoukkaus Suomen lainsäädännön mahdollisuuksiin
- oikeiden henkilöiden tavoittaminen haastatteluun oma mutkansa
- verkkolähteet pääasiassa kansallisilla kielillä
- lopulta massiivinen määrä tietoa muokattavaksi

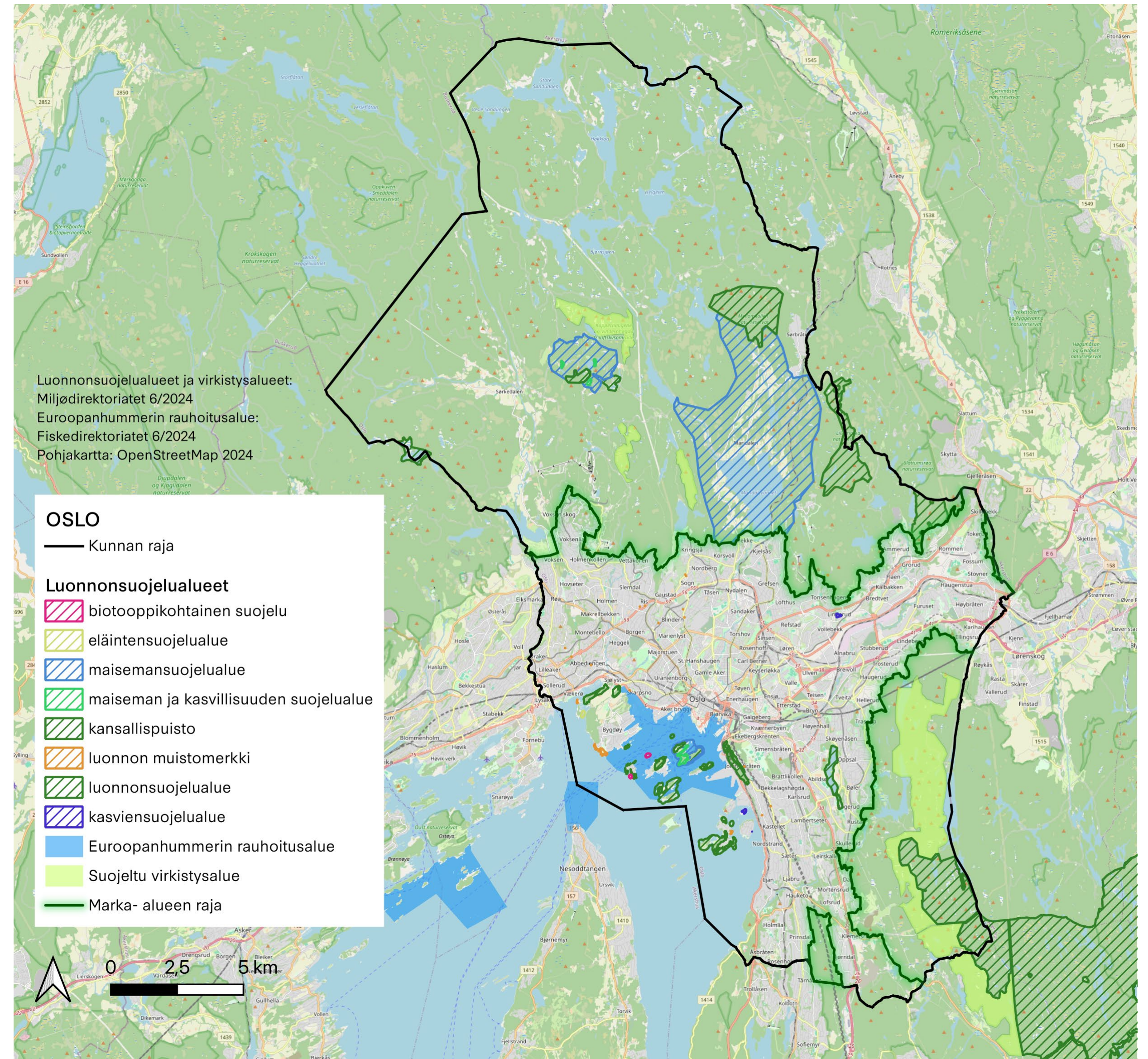

2

Kaupunkien luonnonsuojelun erityispiirteet

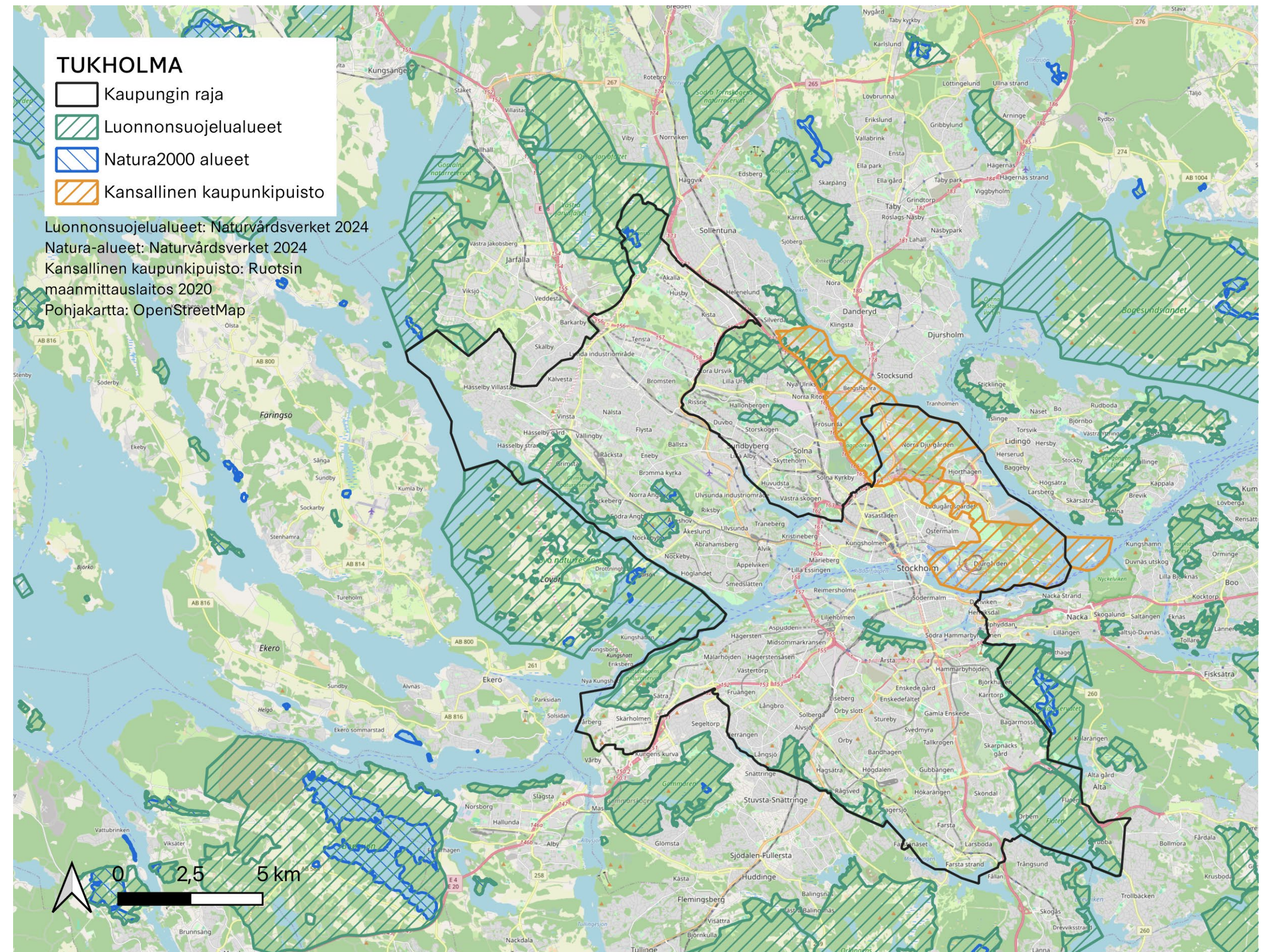
Oslo

- luontotyyppien supermosaiikki ja vastuulajit
- kaupungin laajenemiselta suojattu Marka-alue (Marka-laki)
- Luonnonsuojelun ja maankäytön suunnittelun yhteistyö: viheralueet ja puistot puskurivyöhykkeinä varsinaisille ls-alueille
- purojen ennallistaminen
- Euroopanhammerin rauhoitusalue
- Lysakerelvan tuleva suojelualue Oslon ja naapurikunnan yhteistyönä

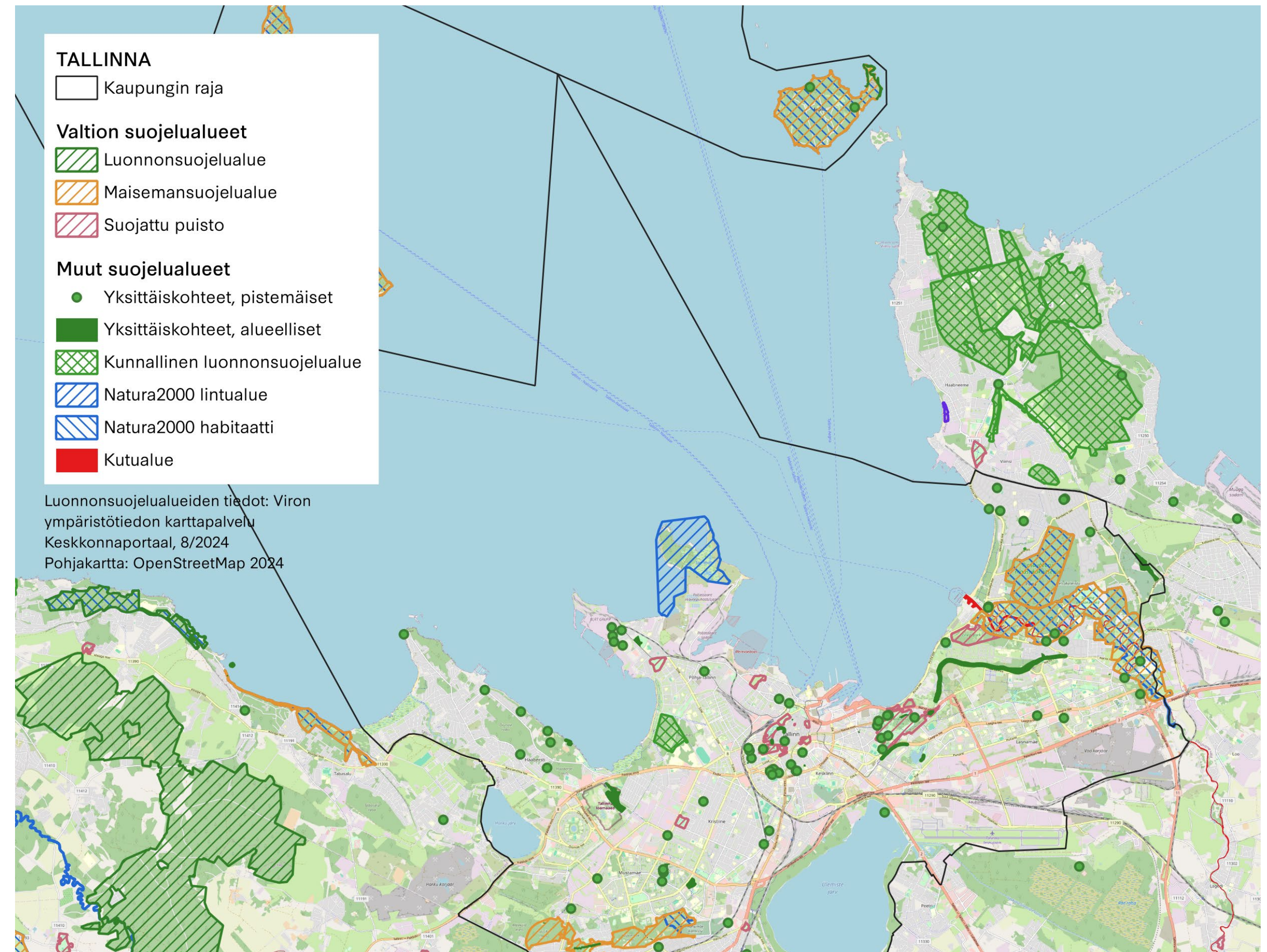
Tukholma

- luonnonsuojelualueet suuria
- tavanomaisempi luonto osana laajoja suojelualueita
- kaupungille tyypillinen lajisto ja luonto verkoston painopisteenä
- monimuotoisuuden ydinalueet ja laajenemispotentiaali kehittämisen runkona
- monipuolinen virkistyskäyttö sallittua ja yleistä
- 2024 perustetaan ensimmäiset tiukan suojelun alueet, "biotopskyddsområde"
- Årstaholmar och skogen

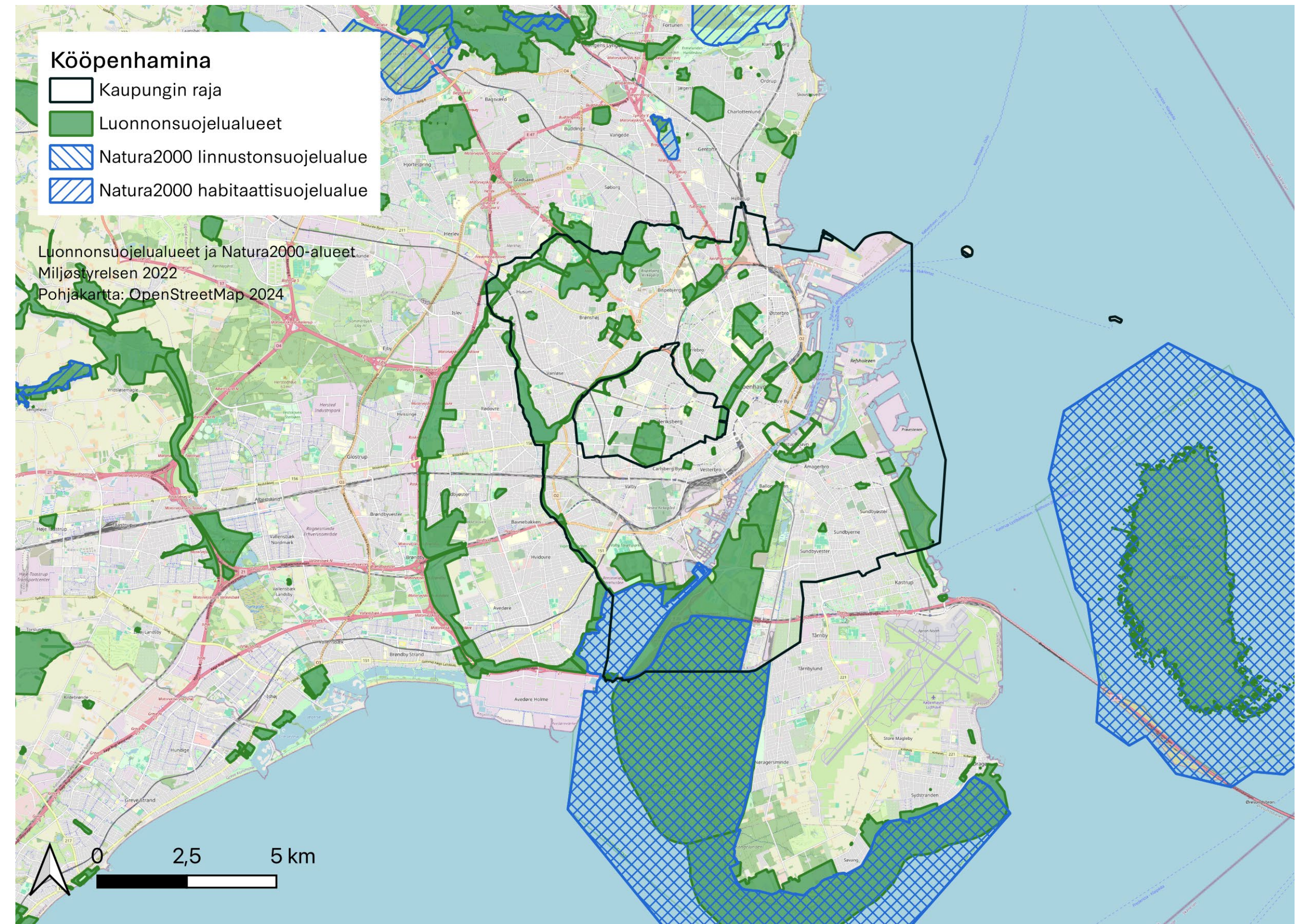
Tallinna

- vahva verkostoajattelu: useiden lajiryhmien verkostojen päällekkäistarkastelu
- kytkeytyneisyyden priorisointi
- suuri tietovaje jota koitetaan täyttää
- uuselinympäristöt tärkeänä osana verkostoa
- selkeä menetelmä suunnittelussa
- “ei strategioita eikä muitakaan papereita, kaikki paukut toimintaan”
- Klindipark ja Putukaväil

Kööpenhamina

- ennallistamisella tärkeä rooli
- kaupunkivihreän huomioiminen laajasti - ei selvää rajaa luonnontilaisen ja rakennetun välillä
- asukkaiden vahva osallistaminen
- Naturpark Amager

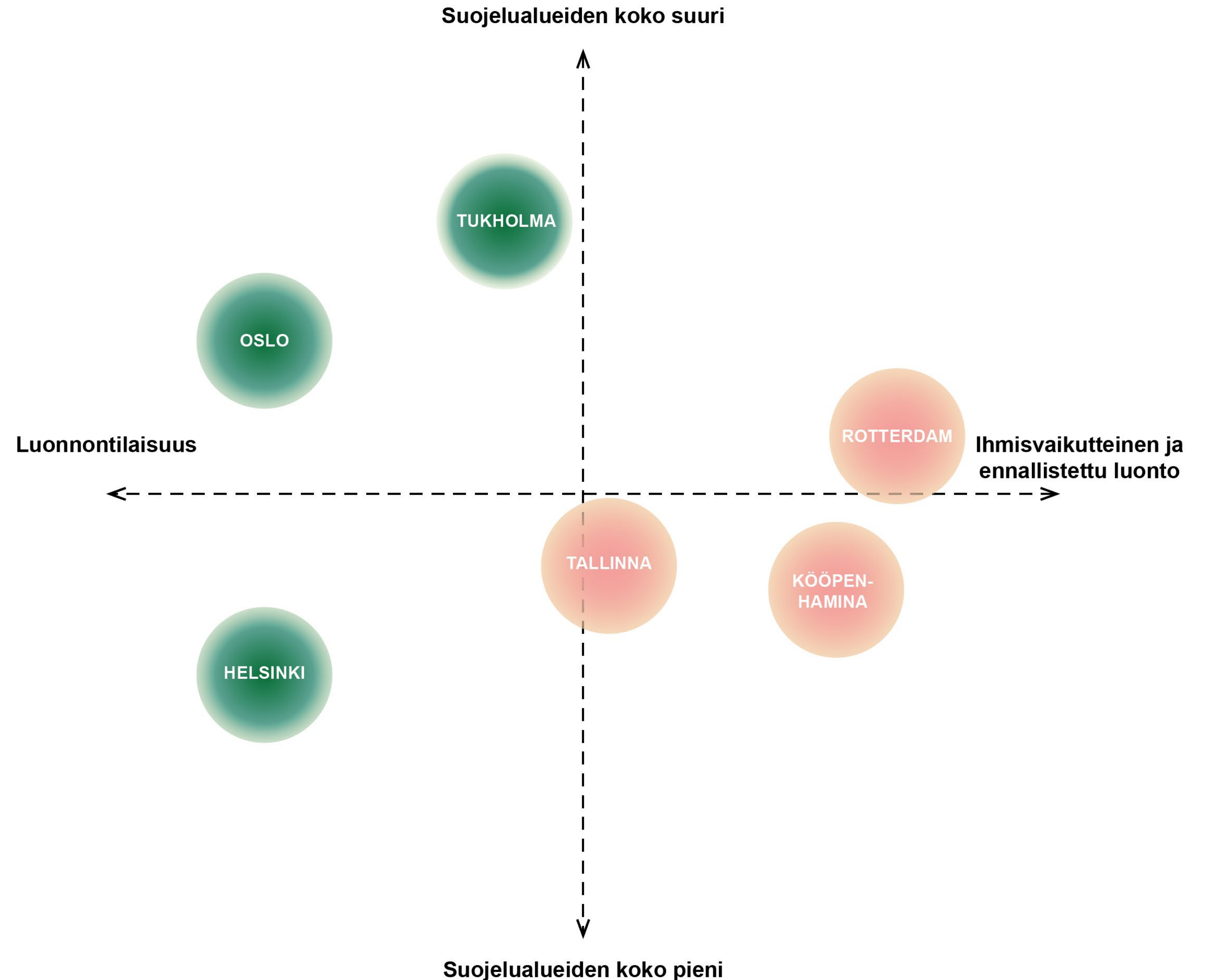
Rotterdam

- alkuperäisluontoa hyvin vähän jäljellä koko maassa
- Kansallinen luonnonsuojelun verkostostrategia (Alankomaiden luontoverkosto)
- luonnonsuojelualueet perustuvat Natura2000 rajauksiin
- ennallistamisella suuri rooli
- luontoverkostolla lisätään kytkeytyvyyttä ja mahdollistetaan lajien ja luontotyyppien palautuminen
- Hollaindse duinen

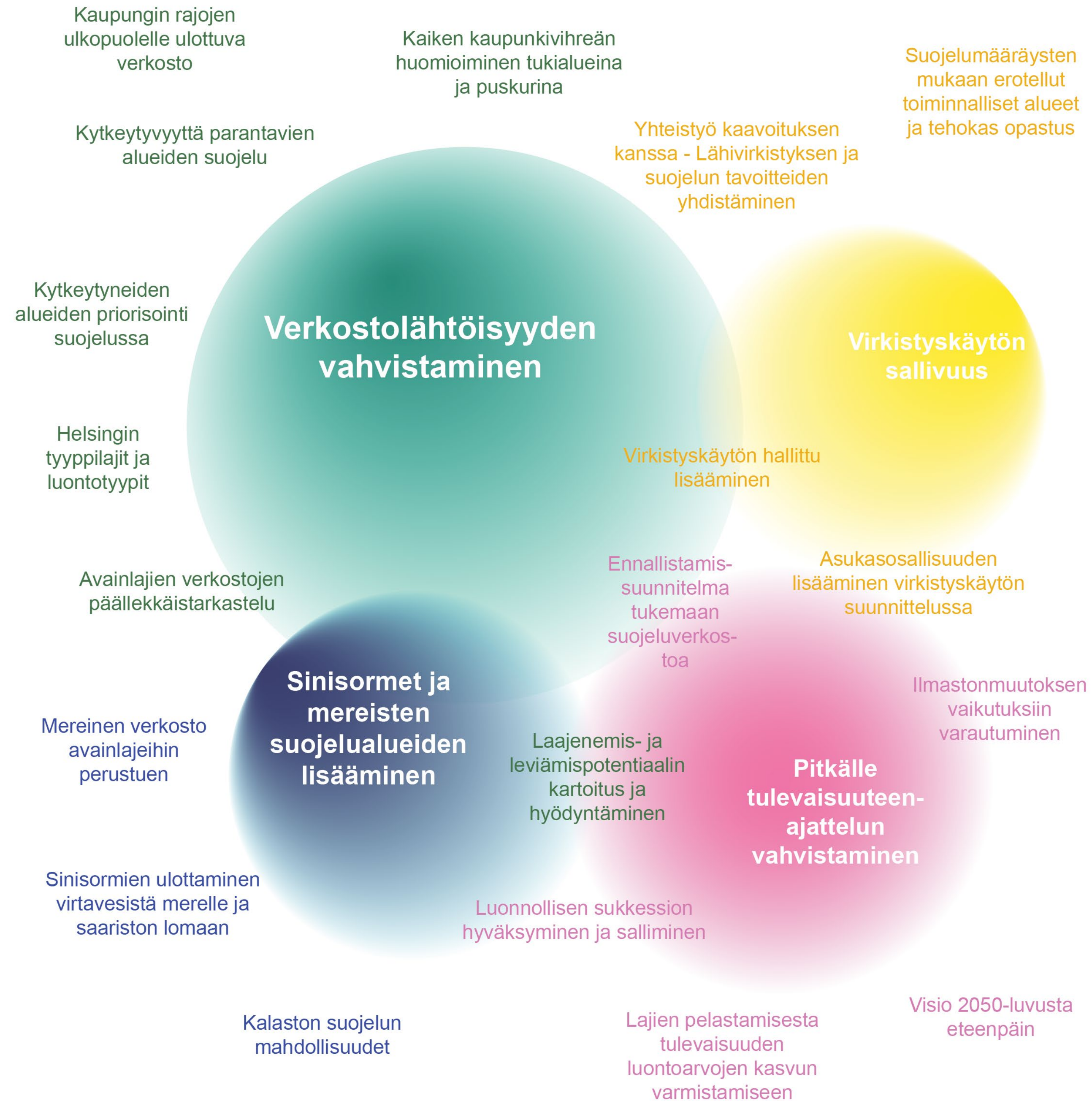
Yhteenveto työvaiheesta

- mereisiä suojelualueita ei juurikaan ole, syy kaikkialla sama: tiedonpuute
- Göteborgin edustalla mereinen kansallispuisto, jossa myös puhtaasti vedenalaisen luonnon suojelualueita
- kaikissa kaupungeissa hoito- ja käyttösuunnitelmat
- varsinaista listaa tai Helsingin luonnonsuojeluohjelmaa vastaavaa ei ole missään, ainakaan vielä
- verkostoajattelu on vahvaa kaikkialla, ja sitä toteutetaan kaupungin lähtökohdista ja mahdollisuuksista käsin
- monissa kuntarajat ylittäviä ls-alueita

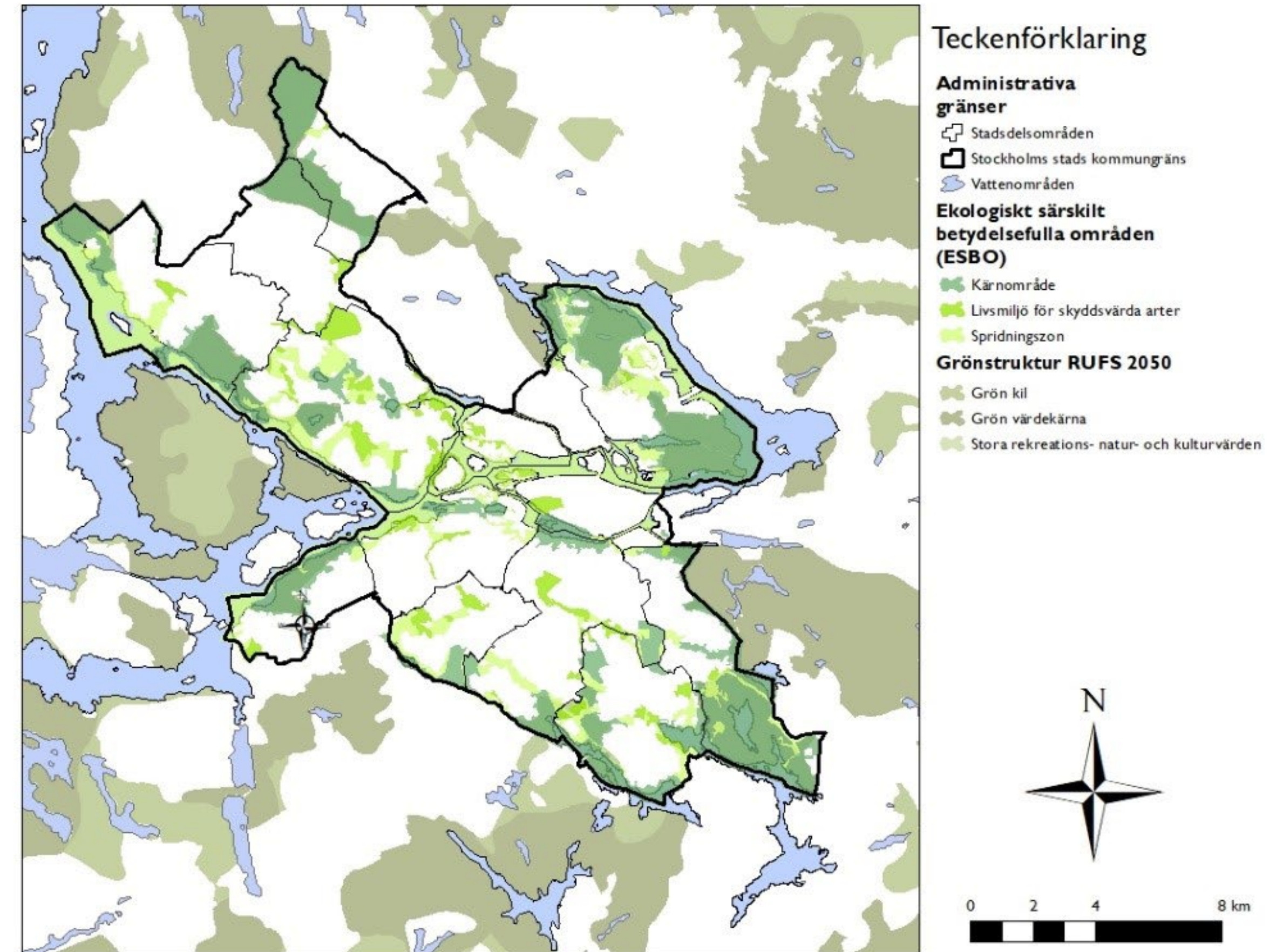
3

Suosituksset ja ratkaisut

Verkostoajattelun kehittäminen

- Helsingille tyypillinen luonto ja lajit – mitä nämä ovat, missä niitä on, millaisen verkon ne muodostavat
- Jo olemassa olevien ls-alueiden kytkeminen paremmin yhteen suojelemalla väliin jääviä alueita
- Kytkeytyneisyyden priorisointi luontoarvojen lisäksi; leviämisvyöhykkeet (vrt. Tukholma)
- Rakennetun vihreän ja uuselinympäristöjen huomioiminen verkoston tukialueina tarkastelussa, myös ennallistamisen suunnittelu? rakennettu vihreä puskurina
- Verkostojen päällekkäisyys: veteraanipuiden verkosto, Helsingin tyyppilajien verkosto, herppi-verkosto, lepakkoverkosto jne
- Yhteistyö naapurikuntien kanssa; miten verkostot ulottuvat kaupungin rajojen ulkopuolelle? yhteiset ls-alueet?

Verkostoajattelun kehittäminen

Virkistyskäytön laajentaminen

- Selkeästi ohjattu virkistyskäyttö voi suojata tärkeimpiä luontoarvoja
- Virkistyskäyttö puskurina, uhanalaiset ja muut luontoarvot "piiloon" isomman alueen keskelle
- Virkistykseen soveltuvien alueiden lisääminen arvokkaimpien luontoalueiden kytkemiseen isommiksi alueiksi
- Lain puitteissa laajemmat alueet mahdollista, tarvitaan vaan ls-päätöksen rajaukset – maisemalliset arvot käyttöön perusteluissa
- saumaton yhteistyö kaiken muun maankäytön suunnittelun kanssa samanaikaisesti

Virkistyskäytön laajentaminen

- Pedagogiset ja "tuuppaavat" opastaulut
- Ei rajata luontoa ihmisiltä pois; kaavoituskonfliktien vähentäminen – virkistysaluetavoitteiden ja luonnonsuojelun yhteensovittaminen
- Mahdollistettaisiin pinta-alaltaan suurempien alueiden suojelu; suuremman alueen puskurivaikutus
- Vahvempi yhteistyö asukkaiden ja kaikkien harrastajien kanssa

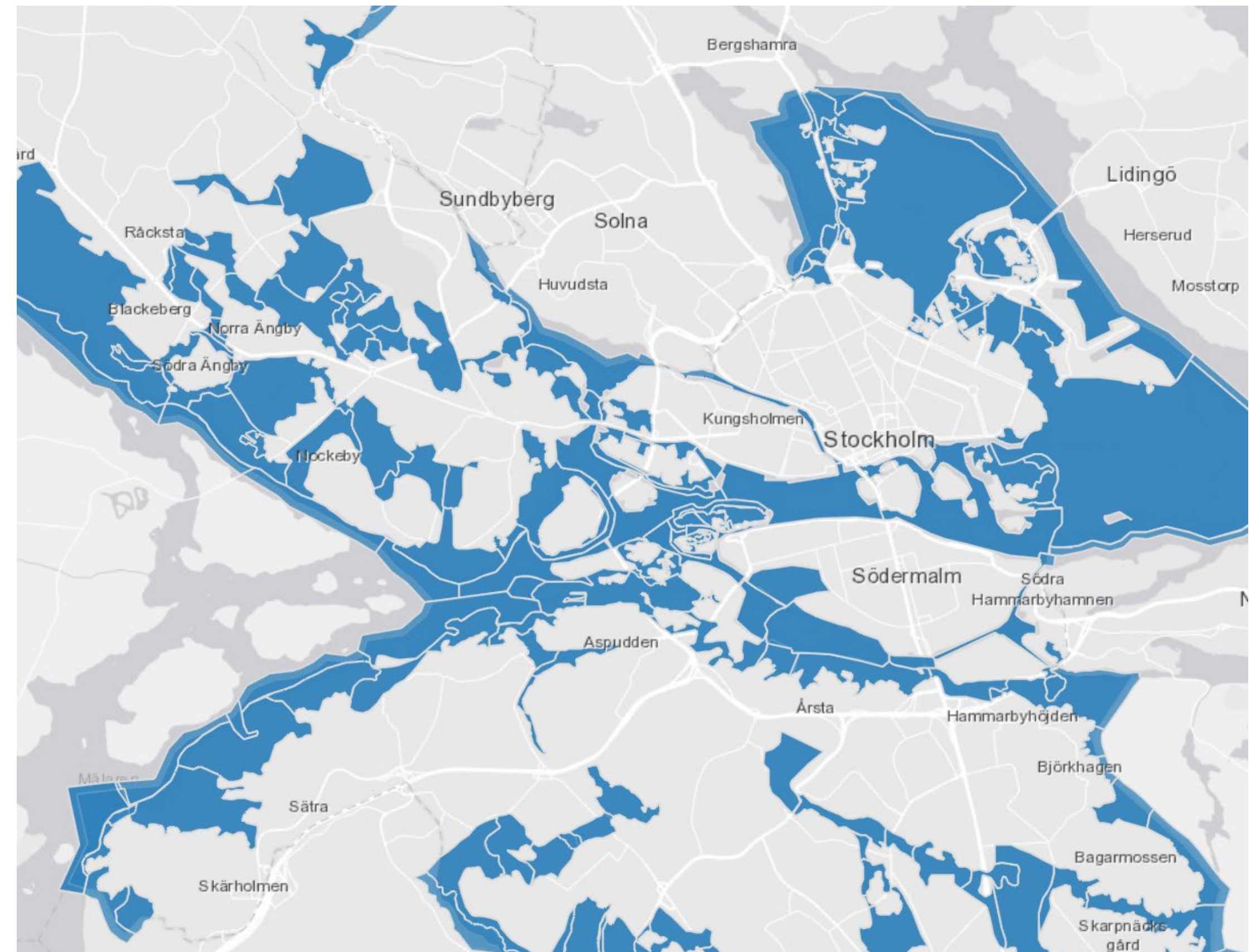
Help het konijn ♥

Blijf op het pad
Hond aan de lijn

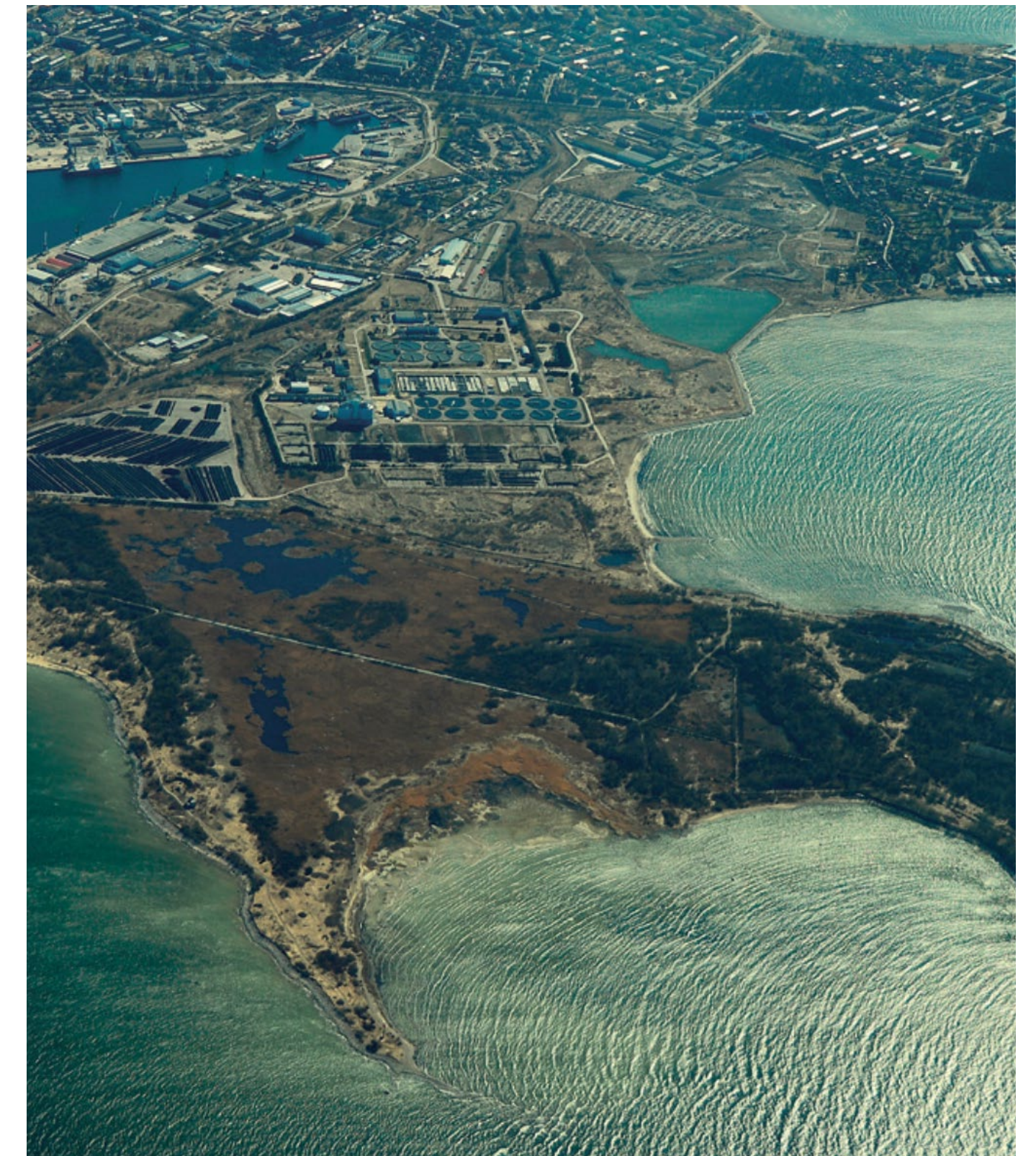
Sinisormet ja mereiston suojelualueiden lisääminen

- Vaikkei ole samanlaista mosaiikkia kuin Tukholmassa, sinisormet voisivat ulottua saarten lomaan ja ulkomeren suuntaan
- Rantaviiva ja jokien ja purojen suut
- joki- ja purovarsiin kokonaisia käytäviä - ei vain vesialue
- Avainlajit keskiöön; esim. rakkohauru ja meriajokas
- Vesien virkistyskäytön suunnittelu ja huomioiminen

Nykyisen pelastamisesta tulevan turvaamiseen

- Laajennetaan näkökulmaa selvästi pidemmälle tulevaisuuteen; 2050-
- Ilmastonmuutoksen aiheuttamat, odotettavat muutokset kasvillisuudessa ja luontotyypeissä
- Vaikutus muuhun eliöstöön
- Aktiivinen ja passiivinen ennallistaminen
- Vähemmän painoa sukupuuttovelka-alueisiin, enemmän laajenemispotentiaaliin
- Tiedostetaan ja hyväksytään luonnollinen sukkessio (Paljassaar)
- yksittäisten lajien suojelusta tulevaisuuden luontoarvojen kasvun varmistamiseen
- ennallistamissuunnittelu osaksi kokonaissuunnittelua

Kiitos!

NOMAJI

Nomaji maisema-arkkitehdit Oy
Meritullinkatu 11 D, 00170 Helsinki
+358 (0)44 066 6775, nomaji@nomaji.fi